

Stichting Arjati Breda
Jaarverslag 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Over Stichting Arjati	4
1.a <i>Organisatie</i>	4
1.b <i>Doelstelling</i>	4
1.c <i>Communicatie</i>	5
1.d <i>Inkomsten</i>	5
2. Een terugblik op de activiteiten	6
2.a <i>Activiteiten in de maand mei</i>	6
2.b <i>Activiteit in de maand juni</i>	7
2.c <i>Activiteiten in de maand augustus</i>	7
2.d <i>Activiteiten in de maand september</i>	9
2.e <i>Activiteiten in de maand oktober</i>	9
2.f <i>Activiteiten in de maand november</i>	15
2.g <i>Activiteiten maand december</i>	19
2.h <i>Doorlopende activiteiten</i>	20
3. Geplande activiteiten 2023	23
3.a <i>Herdenken</i>	23
3.b <i>Vaste projecten</i>	23
3.c <i>Educatie en overdracht</i>	24
3.d <i>Immaterieel en materieel erfgoed</i>	24
3.e <i>Organisatie</i>	24
4. Financiën	25
4.a <i>Winst- en verliesrekening</i>	25
4.b <i>Balans</i>	26

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van Stichting Arjati Breda van het jaar 2022. De pandemie die de wereld een aantal jaren in haar greep heeft gehouden, is nu ver onder controle. De samenleving is weer opengegaan en men probeert het leven weer zo goed mogelijk op te pakken. Helaas worden de naweën van Covid 19 nog iedere dag gevoeld door een groot aantal mensen.

Ondanks alle Covid 19 perikelen, hebben we samen met onze vrijwilligers weer veel activiteiten kunnen ontplooiën. Onze belangrijkste activiteit de herdenking, kon dit jaar weer “gewoon” doorgaan. Erg fijn dat we na twee jaar niet of beperkt herdenken bij het monument, dit jaar de herdenking door konden laten gaan zoals voor Covid 19.

Naast de herdenking hebben we ook nog deelgenomen aan de Open Monumenten dagen, de Maand van de Geschiedenis en de Indische Verhalen. Een project wat in samenwerking met de culturele partners van Breda een mooi jaarprogramma heeft opgeleverd.

Naast de successen van stichting Arjati was er ook nog een persoonlijk succes van onze voorzitter, Magda Wallenburg. Magda ontving een koninklijke onderscheiding voor al haar vrijwilligerswerk zowel landelijk als regionaal en werd daarbij geëerd als Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Magda nogmaals, van harte gefeliciteerd met deze mooie verdiende onderscheiding.

Magda is een van de oprichters van stichting Arjati en heeft besloten om per 31 december te stoppen als voorzitter. We hebben dan ook met een klein feestje met alle vrijwilligers afscheid genomen van Magda als voorzitter en het nieuwe bestuur gepresenteerd.

Samen met al onze vrijwilligers, ons netwerk, donateurs en andere relaties, gaan we 2023 met vertrouwen mooie en interessante activiteiten organiseren en uitvoeren.

Met vriendelijke groet, mede namens,

Ernst Breuer	secretaris
Anita Wissel	penningmeester
Charley Bakker	algemeen bestuurslid

Dewi van Hoek

Voorzitter stichting Arjati

1. Over Stichting Arjati

1.a Organisatie

Stichting Arjati is op 7 mei 2009 in Breda opgericht met het doel het overdragen en borgen van het Indisch Cultureel Erfgoed. Sinds 1 januari 2019 heeft Stichting Arjati de culturele ANBI status verkregen. De algemene informatie en het beleidsplan kunt u terugvinden op de website van Stichting Arjati: <https://www.Arjati.nl>

Stichting Arjati heeft haar statuten eerder aangepast in het kader van de wetgeving WBTR. Alle bestuursleden staan als zodanig ingeschreven bij de KvK. Hierdoor heeft Stichting Arjati een statutair bestuur, dat verantwoordelijk is voor het beleid van de stichting, de uitvoering en controle daarvan. Het bestuur is onbezoldigd en wordt bijgestaan door onbezoldigde vrijwilligers.

Het bestuur in 2022 bestond uit:

Voorzitter:	Mevr. Magda Wallenburg
Penningmeester/secretaris:	Mevr. Dewi van Hoek
Algemeen bestuurslid:	Dhr. Ernst Breuer

In het jaar 2022 hebben we afscheid genomen van een aantal vrijwilligers. Er zijn gelukkig ook weer vrijwilligers bijgekomen. Momenteel hebben we ongeveer 35 vrijwilligers. De gemiddelde leeftijd van de vrijwilligers is 65 jaar maar we blijven ons inzetten om ook jongere vrijwilligers aan te trekken.

1.b Doelstelling

Stichting Arjati blijft ernaar streven om de Nederlands-Indische geschiedenis vanuit verschillende perspectieven te belichten. Zij wil een podium zijn en blijven voor iedereen, die op de een of andere manier bij wil dragen aan de geschiedenis van Nederlands-Indië. Er is niet één verhaal.

Stichting Arjati zet zich in om de Nederlands-Indische geschiedenis onderdeel te maken en te vergroten binnen het regulier onderwijs. Er zijn ontwikkelingen gaande om de geschiedenis van Nederlands-Indië nog beter en uitgebreider in te bedden in het regulier onderwijs. Stichting Arjati levert hier graag een actieve bijdrage aan.

Stichting Arjati blijft op een laagdrempelige manier mensen kennis laten maken met het Indisch Cultureel Erfgoed. De manieren waarop zijn divers, zoals o.a. het houden van tentoonstellingen, het geven van workshops, lezingen, bijeenkomsten, het

stimuleren van muziek- en/of theatervoorstellingen en andere hieraan gerelateerde activiteiten.

Stichting Arjati blijft als hoofddoel houden het behoud en de borging van de Indië-Herdenking op 15 augustus. Dit doen we zowel landelijk in algemene zin als regionaal. Regionaal bij het Indisch Monument in de tuin van zorglocatie Raffy – onderdeel Egalazorg - aan de Bernard de Wildestraat 400 in Breda.

1.c Communicatie

Stichting Arjati maakt ook gebruik van social media, onder andere Facebook en een website. Dit jaar werd social media uitgebreid met Instagram. Aanvullend daarop wordt er intern periodiek een nieuwsbrief uitgegeven. Voor de komende jaren staat vernieuwing van de website op de agenda en wordt er gekeken naar een social media strategie.

1.d Inkomsten

Stichting Arjati is een non-profit organisatie. Hierdoor is stichting Arjati afhankelijk van subsidieverstrekkers, sponsors, donateurs en individuele giften. In hoofdstuk 4 vindt u een overzicht van de inkomsten en uitgaven voor 2022.

Naast de financiële bijdrage, heeft stichting Arjati ook kunnen rekenen op de inzet van de vele vrijwilligers en vrienden van de stichting die kosteloos werkzaamheden voor stichting Arjati hebben verricht.

Tot slot, daarnaast is er veel mogelijk gemaakt dankzij de steun van diverse partnerorganisaties in Breda.

Dank aan eenieder die de activiteiten van stichting Arjati mogelijk hebben gemaakt.

Meer informatie over financiën vindt u in hoofdstuk 4.

2. Een terugblik op de activiteiten

Stichting Arjati ontwikkelt gedurende het hele jaar activiteiten die bijdragen aan de doelstelling, het borgen van het Indisch Erfgoed. Hieronder wordt in de eerste paragrafen per maand aangegeven welke activiteiten stichting Arjati heeft uitgevoerd. In de laatste paragrafen van dit hoofdstuk worden de activiteiten weergegeven die het hele jaar door plaatsvinden.

2.a Activiteiten in de maand mei

4 mei 2022

Ieder jaar vindt in park het Valkenberg de 4 mei herdenking plaats. Stichting Arjati is hier ieder jaar bij aanwezig en wordt er namens stichting Arjati een bloemstuk gelegd door vrijwilligers.

5 mei 2022

Sinds 2020 verzorgt stichting Arjati een vrijheidsmaaltijd. De vrijheidsmaaltijd is een initiatief van stichting 4 en 5 mei en geeft zelf de volgende doelstelling voor het organiseren van de vrijheidsmaaltijd

In Nederland kunnen we vieren dat we in vrijheid leven. Maar vrijheid is nooit vanzelfsprekend. Daarom gaan we op 5 mei in heel Nederland met elkaar aan tafel, om verhalen te delen en samen vrijheid te vieren.

2.b Activiteit in de maand juni

In het jaar 2022 heeft Stichting Arjati vanuit het CEWIN (Collectieve Erkenning voor Indisch en Moluks Nederland) subsidie ontvangen voor het project 'Indorock'. Met dit project heeft Stichting Arjati een uniek stuk uit de Nederlandse muziekgeschiedenis laten (her) beleven en vastgelegd als immaterieel erfgoed.

12 Juni: “Indo Rock & Country, The Music”

Op zondagmiddag 12 juni 2022 was het unieke event “Indo Rock & Country, The Music”. Een productie van stichting Arjati, mogelijk gemaakt met subsidie van het Cewin om Indo Rock & Country als erfgoed vast te leggen.

Twee uur lang was er live Indo Rock en Country muziek, waarbij het ontstaan van Indo Rock & Country in beeld én geluid werd gepresenteerd. Er werd stilgestaan bij de invloeden vanuit de Jazz en hoe deze bepalend geweest zijn voor het specifieke geluid van de Indo Rock. Speciaal voor dit event is de band STRAIGHT uitgebreid met 1 extra gitarist, 3 blazers, 8 danseressen, 3 zangers en 2 zangeressen.

2.c Activiteiten in de maand augustus

Indië-Herdenking 15 augustus *Herinnering en herdenken*

Het was weer fijn om samen te mogen vieren en herdenken. Als vanouds vulden de ruimtes van zorglocatie Raffy en de tent buiten zich met bezoekers en bewoners.

Een gevoel van blijdschap dat alles weer mocht en kon om te herdenken, dat overheerste.

Ze waren er weer allemaal bij. De Groep Luchtmacht Reserve, De Bond van Wapenbroeders met vaandel, individuele veteranen, het Raffykoor, Bart Felet de hoornblazer, de bewoners en de vele bezoekers die samen wilden herdenken. Zo ook de vele vrijwilligers van Stichting Arjati en vrijwilligers en medewerkers van Raffy. Allen deden hun best om de Indië-Herdenking zo mooi, waardig en goed mogelijk te maken. Dat zag je niet alleen, maar je voelde het ook. Ook de Bredase burgemeester Paul Depla was aanwezig en hield een speech.

Na afloop lieten bezoekers woorden als indrukwekkend vallen. Bij velen bleek het thema: 'Verwerken is versterken', een persoonlijke snaar te raken. Maar ook woorden als dankbaar dat herdenken weer samen kan en hoop voor de toekomst kwamen voorbij. Met name deze woorden onderschrijven het belang van het blijven houden van de Indië-Herdenking.

Stichting Arjati dankt eenieder voor zijn of haar deelname en aanwezigheid, voor de voorbereiding en uitvoering vooraf, tijdens en na de herdenking. Door de grote saamhorigheid kan iedereen terugkijken op een zeer geslaagde dag en vooral fijne herdenking.

2.d Activiteiten in de maand september

Stichting Arjati – Expositie KNIL

Vrijdag 9 september t/m zondag 11 september 2022

Foyer kleine zaal Chassé Theater,

Claudius Prinsenlaan 8, Breda

vrije toegang tijdens openingstijden Chassé Theater

Stichting Arjati presenteert een expositie over het KNIL. Deze expositie werd in 2021 tijdens de Open Monumenten Dagen voor het eerst gepresenteerd. Op verzoek van velen wordt deze expositie opnieuw getoond.

2.e Activiteiten in de maand oktober

Stichting Arjati – Foto expositie Nieuw-Guinea

Periode: 1 oktober - 31 oktober | Locatie: Nieuwe Veste Bibliotheek | Tijd:

Openingstijden Nieuwe Veste | Toegang: gratis

De Expositie Nieuw-Guinea bestaat uit een fotogalerij van 30 foto's afgedrukt op posters en bevestigd op 11 panelen. Deze foto's geven duidelijke weer hoe de (Indische) Nederlanders toentertijd geleefd hebben.

De foto's zijn afkomstig van de heer *Frans Peereland*, die als driejarige jongen in 1938 naar Nieuw-Guinea ging en van mevrouw Ankie Cordier de Croust-Beiten, die vanaf 1950 in Nieuw-Guinea verbleef. Beide families zijn in de zestiger jaren noodgedwongen naar Nederland verhuisd.

Naast foto's bevat de expositie objecten en artefacten afkomstig uit het Indisch Museum in Breda en uit privé collecties van verschillende particulieren. Alle objecten en artefacten vinden hun oorsprong in Nieuw-Guinea.

De nu volgende foto's en teksten zijn gemaakt door Rob Adolphi, vrijwilliger van Arjati.

In het laatste kwartaal van 2022 heeft Stichting Arjati in het kader van de Maand van de Geschiedenis nog een aantal activiteiten georganiseerd, waar zij graag nog met op wil terugkijken. Deze activiteiten werden mogelijk gemaakt in samenwerking met De Nieuwe Veste, Stadsarchief Breda en het Stedelijk Museum Breda. Dankzij de inzet van de werkgroep Maand van de Geschiedenis van Stichting Arjati, bestaande uit Rob Adolphi, Franklin van Galen en Donald Harting, heeft Stichting Arjati een mooi programma kunnen neerzetten.

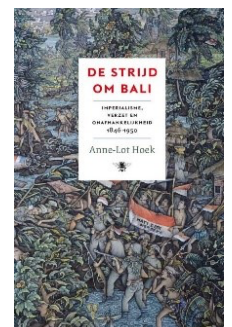

Zondag 16 oktober Anne-Lot Hoek "Strijd om Bali"

Anne-Lot Hoek is een onafhankelijk auteur, historica en journalist. Ze publiceert o.a. voor NRC Handelsblad, De Groene Amsterdammer, Vrij Nederland en de Lage Landen. Tevens levert zij bijdragen op radio en televisie, zoals NPO Radio 1, Buitenhof en Nieuwsuur.

Het was een verrassende en zeer verhelderende lezing, waarbij Anne-Lot in duidelijke taal en met mooie bijbehorende dia's verteld hoe haar boek 'Strijd om Bali' tot stand is gekomen. Het begon allemaal met Charles Destree, die haar 8 jaar geleden een foto liet zien waarop je diverse menselijke lichamen zag die op een afschuwelijke wijze om het leven moesten zijn gekomen. Charles vroeg aan Anne-Lot of zij kon achterhalen welk tragisch verhaal achter deze foto schuilging.

Terwijl wij allen Bali zo lieflijk vinden, massaal op vakantie naar Bali gaan, is Anne-Lot in het verhaal achter deze foto gedoken. Daar moest ze voor naar Bali. Zij vroeg zich af 'waarom er zo buitensporig veel geweld is gebruikt op Bali, terwijl Bali als loyaal naar Nederland werd gezien en niet bekend staat als belangrijk strijdtoneel tijdens de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd. De vele gesprekken met KNIL'ers (Koninklijk Nederlands Indisch Leger) aan het einde van hun leven, opende voor Anne-Lot een venster naar het koloniale verleden.

Het heeft Anne-Lot zeven jaar gekost om achter het complete verhaal van deze geschiedenis te komen. Zij kreeg tijdens die zeven jaar niet altijd overal medewerking om in de diverse archieven te mogen duiken, maar zij bleef hier zeer volhardend in. Anne-Lot vertelde over de Puputan (rituele zelfdoding) op Bali in 1846 en verwees ook naar de Puputan in 1906. In 1846 is Bali pas bezet door de Nederlandse veroveraars.

Het was een boeiende lezing. Na de lezing werd door de dagvoorzitter nog enkele persoonlijke vragen gesteld. Hierna kregen de bezoekers de gelegenheid om meer vragen te stellen over het boek en de lezing.

Er waren 38 mensen die naar deze boeklezing gekomen. Zij hebben kunnen genieten van een mooie en interessante middag. Na een hartelijk applaus werd het jubileumboek van Arjati aan haar overhandigd. Hierna was er de mogelijkheid om na te praten onder het genot van een drankje.

Zondag 23 oktober Suze Zijlstra "De Voormoeders"

Suzanne (Suze) Zijlstra (1986) is een Nederlands historicus, gespecialiseerd in Nederlandse maritieme en koloniale geschiedenis van de Zeventiende- en Achttiende Eeuw. Ze studeerde Geschiedenis aan de UvA. Ze won de J.R. Bruijn-prijs voor haar scriptie en verkreeg een NWO promotiebeurs voor individueel onderzoek. In 2015 promoveerde zij aan de Universiteit van Amsterdam op haar proefschrift *Anglo Dutch Suriname: Ethnic interaction and colonial transition in the Carribean, 1651-1682*.

De Voormoeders

In *De Voormoeders* werpt Suze Zijlstra nieuw licht op de sociale, economische en culturele sleutelrol die Europees-Aziatische vrouwen speelden in de 300-jarige Nederlandse overheersing van Nederlands-Indië. Hiervoor reconstrueerde ze de levens van de voormoeders in haar eigen familie: van de bewoners van de

Achttiende-Eeuwse VOC-vestiging Makassar op het eiland Sulawesi, via de opzichtersgezinnen op de suikerplantages van Oost-Java tot en met haar oma, die na de onafhankelijkheid naar Nederland emigreerde. Aan de hand van familieverhalen en op basis van archief- en literatuuronderzoek plaatst zij hun levens in een bredere, kritische en actuele historische context.

In de geschiedenis van de van de VOC staan nog altijd de Europese mannen centraal, terwijl de (veelal slaafgemaakte) Aziatische vrouwen, die een cruciale rol speelden, nauwelijks ter sprake komen. Om deze vrouwen en hun Europees-Aziatische nakomelingen draait het in dit even meeslepde, urgente als persoonlijk boek, waarin Suze de complexiteit van het koloniale verleden in Nederlands-Indië op een indringende wijze toegankelijk maakt voor een nieuwe generatie.

In een mooie presentatie vertelde Suze hoe zij de archieven ingedoken was om haar geschiedenis te achterhalen. Dat was een moeizame zoektocht, omdat haar voormoeders nauwelijks geregistreerd waren. De meeste vrouwen konden niet met de Nederlandse mannen trouwen, zodat zij uit beeld waren verdwenen. Veel gegevens kon zij terugvinden via diverse bronnen, waaronder Delpher. Ook via huuradvertenties. Vrouwen zochten dan huurders om in hun levensonderhoud te voorzien. Suze kon zo achter hun namen komen.

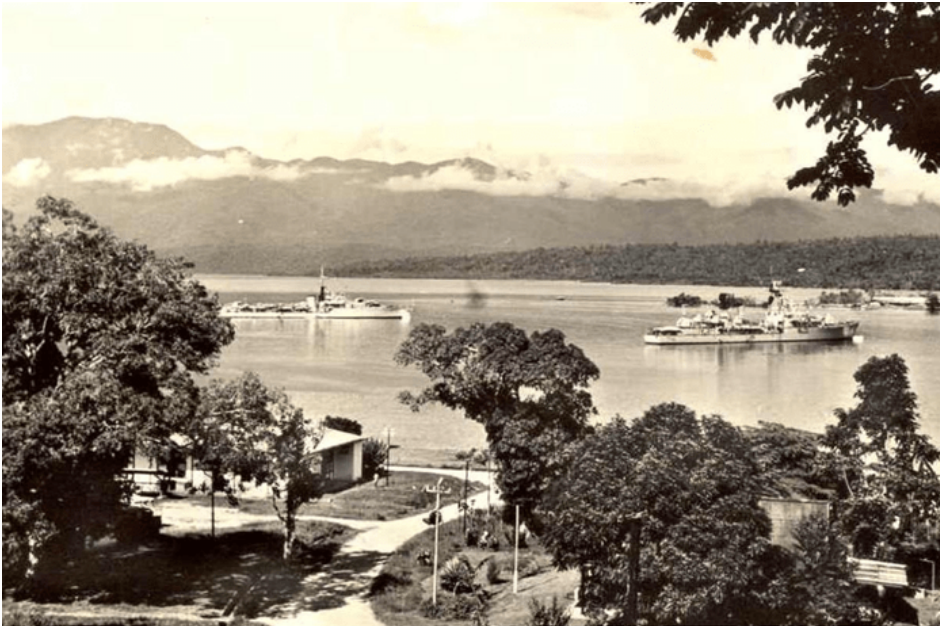
Na de lezing werden door de dagvoorzitter nog enkele persoonlijke vragen gesteld. Hierna kregen de bezoekers de gelegenheid om meer vragen te stellen over het boek en de lezing. Er werden 58 bezoekers ontvangen. Zij hebben kunnen genieten van een mooie en interessante middag.

Na een hartelijk applaus werd het jubileumboek van Arjati aan haar overhandigd. Hierna was er de mogelijkheid om na te praten onder het genot van een drankje.

Zondag 30 oktober Indische Salon: "Het einde van Nederlands Nieuw-Guinea"

Met het thema 'Het einde van Nederlands Nieuw-Guinea, sluit de Indische Salon aan bij het landelijk thema van de Maand van de Geschiedenis ' Wat een ramp'. Welke directe gevolgen heeft het einde van Nederlands Nieuw-Guinea gehad voor de Nederlandse, de Nederlands-Indische, de Molukse en de Papoea gemeenschap.

Het programma bestond uit een tweetal lezingen, een paneldiscussie en muziek.

Lezing door Bet Oudenhoven

De eerste lezing werd verzorgd door Bert Oudenhoven, historicus en vrijwilliger bij het Indisch Museum van Stichting Arjati. Bert gaf een presentatie over de historische feiten van Nederlands Nieuw-Guinea vanaf 1938, toen de eerste kolonisten zich daar vestigden, tot aan de overdracht aan Indonesië in 1962. Bert bracht een mooi verhaal, dat hij begrijpelijk kon overbrengen, ondanks dat het een complexe geschiedenis is.

Lezing Nico Jouwe

In de tweede lezing werd enerzijds het perspectief van het zelfbeschikkingsrecht van de originele bewoners van Nieuw-Guinea belicht en anderzijds het lot van de Indische gemeenschap. Dit alles werd tegen het licht gehouden van de onafhankelijkheidsstrijd van Indonesië.

De lezing werd verzorgd door Nico Jouwe, zoon van een voormalig Papoea leider. Dit was een heel persoonlijk verhaal dat het publiek heel erg aansprak.

Het panel bestond uit Charlene Vodegel, 3^e generatie Indische Nederlanders, Monique Verhoeckx, filmmaker van Biask Stories, Nico Jouwe en Bert Oudenhoven.

De discussieleider was Basile Lemaire. Hij faciliteerde de discussie met een aantal stellingen. Hieraan konden zowel de panelleden als het publiek deelnemen.

Stelling 1

Na 1949 begint de instroom van Indische kolonisten naar Nieuw-Guinea. De Nederlandse regering deed in die tijd alsof ze heel begaan was met de Papoea's. Maar Nieuw-Guinea kwam natuurlijk goed van pas om daar Indische Nederlanders te dumpen, zodat die niet naar Nederland zouden komen.

Stelling 2

In de jaren 50 werden de Papoea's door de nieuwe Indische bewoners achtergesteld en behandeld als tweederangs burgers. Dus als de Indische mensen waren gebleven, of als Nieuw-Guinea nog steeds een kolonie van Nederlands was geweest (in plaats van een onderdeel van Indonesië), dan zou dat voor de Papoea's zelf weinig tot geen verschil hebben uitgemaakt.

Aan de hand van deze stellingen

Aan de hand van deze stellingen werd in eerste instantie niet gereageerd. Mogelijk omdat zowel op stelling 1 als stelling 2 niet gereageerd kon worden met een simpel waar of niet waar. De reacties die uiteindelijk volgden, waren emotioneel en heftig. Een voorbeeld hiervan is het verhaal van een bezoeker uit Almere. Hij vertelde dat hij als zesjarige jongen uit Nederlands-Indië gevlucht was naar Nederlands Nieuw-Guinea. Omdat hij een getinte huidskleur had, werd hij door de oorspronkelijk bewoners gediscrimineerd. Hij is op twaalfjarige leeftijd weer gevlucht uit Nederlands Nieuw-Guinea naar Nederland. Helaas werd hij hier weer gediscrimineerd, maar nu door de blanke bevolking. Weer omdat hij een getint uiterlijk had. Hij bracht zijn verhaal met veel emoties.

De muzikale omlijsting werd verzorgd door Sony Rering, een Molukse man die tijdens de pauze en aan het slot een paar mooie Molukse liedjes ten gehore bracht.

30 oktober Stichting Jaarlijkse Herdenking Bevrijding Breda

Ieder jaar vind in het laatste weekend van oktober de herdenking van de stichting Jaarlijkse herdenking bevrijding Breda plaats op het Pools Militair Ereveld aan de Ettensebaan 17a. Stichting Arjati is hier ieder jaar bij aanwezig om een bloemstuk bij het monument te leggen.

2.f Activiteiten in de maand november

19 november 2022 Multatuli lezing

De stichting Multatuli Lezing Nederland wil een bijdrage leveren aan het debat over de waarde van democratie en vrede voor de internationale en lokale samenleving. De voornaamste activiteit van de stichting is de organisatie, elke twee jaar, van een lezing in Breda.

Afgelopen donderdag 17 november 2022 vond de Multatuli-lezing plaats in de Grote Kerk van Breda. Tijdens deze vijftiende editie spraken Gert Oostindie, Mart de Kruif en Chris De Stoop over het thema Botsende culturen – het menselijke bewaren in onmenselijke situaties. Naast deze sprekers was op uitnodiging van Frénk van der Linden ook Carel Banse aanwezig. Carel Banse was door stichting Arjati gevraagd om een bijdrage te leveren deze avond.

Herdenken en doorgeven: Carel Banse doet het elke dag. Onder andere via Stichting Arjati en het Indisch Museum. Frénk van der Linden ging hierover met hem in gesprek en reflecteerde op de lezing van Gert Oostindie.

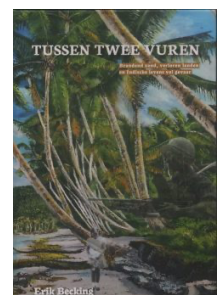
Kunt u iets vertellen over uzelf, en over Stichting Arjati? Een belangrijke doelstelling van de stichting is het toegankelijk maken van erfgoed en verhalen van de eerste generatie Indische Nederlanders voor jongere generaties. Wat is uw favoriete verhaal?

Ik ben opgegroeid tussen twee culturen, al was ik me daar op jonge leeftijd niet bewust van. Mijn vader was Indië-veteraan, Korea-veteraan en Nieuw Guinea-veteraan. Al mijn ooms zaten in dienst. Mijn moeder zat met haar jongere broertjes en oma in een Jappenkamp en later een “Republikeins” kamp, beschermd door dezelfde Japanners, die hen eerst bedreigden. Thuis zaten Indië en de oorlog aan tafel, maar er werd nooit over gesproken. Pas later werd duidelijk welke trauma’s de oorzaak waren van het afstandelijke gedrag van pa en ma.

Stichting Arjati is op 7 mei 2009 in Breda opgericht met als belangrijkste taak het borgen van de 15 Augustus Herdenking in Breda. Daarnaast zet Stichting Arjati zich met allerlei activiteiten en bijeenkomsten in voor behoud en overdracht van het Indisch Cultureel Erfgoed. Educatie is daarbij een belangrijke pijler: het Indisch Museum is een mooi, concreet voorbeeld. Ik sluit mij met mijn projecten aan bij deze doelstellingen en ik werk daarom graag samen met deze gewaardeerde Bredase stichting.

Op educatief gebied valt er nog wel wat te winnen in het Nederlandse onderwijssysteem. In de canon van Nederland worden de jaren 1945-1949 opgenomen onder de titel “Indonesië”, terwijl het dan toch echt gaat over Nederlands-Indië. Immers de Republiek Indonesië is pas in 1949 erkend, zoals ook dhr. Oostindie heeft opgemerkt. Het lijkt een kleinigheid maar dat is het niet. Het is juist de essentie van wat nu heet “de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog”. De Bersiap periode wordt helemaal niet genoemd in de canon. En dan zijn we weer terug bij de doelstellingen van Stichting Arjati: behoud en overdracht van het Indisch Erfgoed.

Mijn “favoriete” verhaal is dat van Mevrouw Constance Becking-Marks. In 2020 hebben we video-interviews gemaakt van de eerste generatie Indische Nederlanders in Nederland. Mevrouw Becking vertelde onder meer over de tijd dat zij met haar jongere broertje zonder ouders in de buurt moest zien te overleven in het gebied rondom de demarcatielijn op Java. Altijd op zoek naar veiligheid, voedsel en een veilige plek om te slapen. Om te kunnen overleven maakte zij soms gebruik van haar Nederlandse naam “Stans”, soms van haar Javaanse naam “Suharti”. Over botsende culturen gesproken. Zij en haar broertje hebben deze verschrikkelijke tijd overleefd dankzij twee Nederlandse militairen, die hun eigen verantwoordelijkheid namen en hen uit

een uitzichtloze situatie bevrijdden. Mevrouw Becking zoekt nog steeds – overal waar ze is – naar plekken waar ze veilig de donkerte van de nacht kan overleven. De geschiedenis van de families Marks en Becking is door haar zoon Erik vastgelegd in het boek “Tussen twee vuren”. Dat boek staat voor mij symbool voor alle leed dat Indische en Molukse families is overkomen.

Een van de onderwerpen van onze bijeenkomst vanavond is de bewogen gedeelde geschiedenis van Indonesië en Nederland. Hoe kunnen we volgens u het beste omgaan met die complexe mix van vragen en gevoelens – van schuld, schaamte en woede, van verschillende perspectieven op een gedeeld verhaal, maar misschien ook van een hernieuwde wens om te leren van de geschiedenis?

Leren van de geschiedenis is een vereist voor groei, persoonlijke groei en groei als natie. Dat begint met het vergaren van kennis van de geschiedenis, gevolgd door het overbrengen aan volgende generaties. Het moeilijkste van dat proces is het waardevrij beschouwen ervan. Tegenwoordig moet veel – zo niet alles – worden voorzien van een waardeoordeel. Als dat waardeoordeel negatief uitvalt, dan moet het onderwerp ‘verdwijnen’. We veranderen dan straatnaamborden, verwijderen bepaalde schilderijen en andere uitingen. Daarmee veranderen we de geschiedenis naar iets dat hedendaags politiek correct zou zijn. Daarmee verloochenen we onze geschiedenis echter. Dat vind ik niet de weg, die we zouden moeten gaan. Wel de weg van educatie en van het vastleggen van getuigenissen van hen, die deze tijd hebben meegemaakt.

Wat is de belangrijkste boodschap of les die de eerste generatie Indische Nederlanders heeft voor de jongere generaties, en alle Nederlanders?

Ik kan niet spreken voor de grote groep eerste generatie Indische Nederlanders; ik ben van de tweede generatie. Ik kan wel zeggen dat het praten over de tijd in Indië, de overkomst (geen repatriëring) naar Nederland en de integratie in Nederland helend kan zijn. Vaak hebben deze Indische Nederlanders en Molukkers en andere Indische bevolkingsgroepen nooit over hun ervaringen en trauma's gesproken (zoals mevrouw Becking). Dat moet een zware last voor hen zijn/zijn geweest. Aan de jongere generaties is het dan om met aandacht, empathie en respect te luisteren. Te erkennen wat de (groot)ouders is overkomen en hen te eren. Daarmee wordt de cirkel doorbroken en kan het doorgeven van trauma's aan volgende generaties wellicht voorkomen

worden of de schade daardoor beperkt worden.

De erkenning moet ook komen van de Nederlandse overheid, want loyaliteit werkt naar twee richtingen. Ik vind het stuitend dat – meer dan 75 jaar later – er in de zogenoemde Indische Kwestie nog steeds geen bevredigende oplossing is gevonden.

Dat is een belangrijke boodschap van die eerste generatie Indische Nederlanders in Nederland voor de overheid.

Huiskamer van Teteringen

Dinsdag 22 november | 15.00 - 16.00 uur | 't Web, Zuringveld 1, Teteringen | Toegang gratis

Het geschenkboek van de jaarlijkse leescampagne Nederland Leest gaat over een familie met Indische roots. *Ellen van Nispen*, van Stichting Arjati en beheerder Indisch Museum Breda, geeft een inleiding. *Renee Fokke* vertelt haar persoonlijke verhaal.

Renée Louise Fokke (1940) werd geboren in Batavia en vertrok in 1946 met haar moeder naar Amsterdam. Ze was nauw betrokken bij de oprichting van een monument in de tuin van woonzorgcentrum Raffy ter nagedachtenis van de slachtoffers van de Japanse bezetting en de Bersiap.

Suni en Indisch Zwijgen met nagesprek

Woensdag 30 november | 19.15 uur | Chassé Cinema, Claudius Prinsenlaan 8, Breda | € 7,50 ; €10,00 (studenten, CJP, Bredapas) reserveren via Chassé Theater Charlene Vodegel gaat na de film in gesprek met makers Juliette Dominicus en Sven Peetoom.

Suni en Indisch zwijgen zijn films die allebei dat wat onbesproken blijft, proberen open te breken en zich uitspreken over onderwerpen waar een taboe op ligt. We zien krachtige vrouwen van in de twintig, zowel op beeld als achter de camera, die de confrontatie met moeilijke thema's niet schuwen.

2.g Activiteiten maand december

Met vertrouwen loslaten

Vanaf de start van Stichting Arjati op 7 mei 2009 ben ik voorzitter van deze mooie stichting. In de afgelopen 13 jaar hebben we als stichting vele activiteiten mogen organiseren, met als doel het borgen en overdragen van het Indisch Cultureel Erfgoed. Echter na 13 jaar is het moment gekomen, dat ik het voorzitterschap overdraag.

Wat was ik blij toen ik hoorde dat Dewi van Hoek, al vele jaren als penningmeester bij Stichting Arjati, aangaf dat zij belangstelling had voor de functie van voorzitter. Het was voor mij dan ook niet zo moeilijk om per 1 januari 2023 het voorzittersstokje over te dragen. Ik ben ook blij dat zij samen met een voor mij even zo vertrouwd persoon Ernst Breuer, die de taak van secretaris op zich neemt, als 'oude bestuursleden, drie nieuwe bestuursleden welkom heten: Cindy Beck en Charley bakker als algemeen bestuursleden en Anita Wissel als penningmeester.

Ik wens het nieuwe 5-koppige bestuur heel veel succes toe en heb er alle vertrouwen in, dat zij de doelstelling van Stichting Arjati verder uitdragen en door ontwikkelen. En zij zich gesteund weten door een grote groep trouwe vrijwilligers.

Anita, Ernst, Cindy, Dewi, Charley

En dat geeft een goed gevoel. Graag blik ik terug op het begin van Stichting Arjati en dank ik Freek Kraus en Stephan Samuels, die samen met mij de Founding Fathers van Stichting Arjati zijn. We hadden wel gehoopt, maar niet kunnen bevroeden dat Stichting Arjati zich op deze manier heeft kunnen wortelen in Breda en zelfs daarbuiten. Het maakt ons trots. Aansluitend dank ik iedereen, die het mogelijk heeft gemaakt om het Indisch Cultureel Erfgoed op diverse plekken vanuit verschillende perspectieven zichtbaar te maken.

* Stichting Arjati

2.h Doorlopende activiteiten

Educatie

Stichting Arjati ziet het als een blijvende opdracht om actief op zoek te blijven gaan naar samenwerking met het basis- en voortgezet onderwijs. De stichting doet dit o.a. door deel te nemen aan het project 'Museumschatjes'. Basisschool Kievitsloop adopteerde eerder het herdenkingsmonument wat in de tuin van zorglocatie Raffy – onderdeel Egalazorg – staat waarbij de leerlingen van groep 8 ook aanwezig waren bij de herdenking. Basisschool Kievitsloop heeft aangegeven tijdens schoolvakanties geen ondersteuning meer te kunnen verlenen. Dit jaar hebben kinderen en kleinkinderen van vrijwilligers voor de ondersteuning gezorgd.

Het Indisch Museum

Het Indisch Museum 'Selamaya di dalam hatiku' werd op 17 maart 2019 officieel geopend in het bijzijn van de Bredase burgemeester Paul Depla en wethouder Marianne de Bie. Het Indisch Museum streeft ernaar om een volwaardig erfgoedmuseum te zijn. Dit doet zij door zich te richten op 4 criteria:

- behoud en bescherming van de collectie,
- het faciliteren van ontmoeting voor bezoekers,
- het vastleggen van individuele verhalen,
- het bieden van erfgoededucatie.

Stichting Arjati streeft naar een goede samenwerking met regionale culturele instellingen en met andere musea en organisaties op het gebied van Indisch Cultureel Erfgoed.

Rondleidingen in het museum

Nu er geen maatregelen meer van kracht zijn i.v.m. Covid 19, is het museum weer open op gezette tijden voor bezoek en rondleidingen. Rondleidingen met grotere groepen worden na het maken van een afspraak ingepland. Bezoeken aan het Indisch Museum zijn gratis maar na afloop wordt er gevraagd om een donatie aan de bezoekers. Deze donaties komen direct ten goede aan de stichting.

Jaarprogramma in samenwerking met de Bredase culturele sector

In herdenkingsjaar 2022 is het 60 jaar geleden dat Nederland haar laatste stukje Indië heeft overgedragen: de kolonie Nederlands Nieuw-Guinea.

Om aandacht te geven aan deze geschiedenis en de geschiedenis van Nederlands-Indië is er in Breda een programma samengesteld onder de titel Indische Verhalen.

Gedurende het jaar zijn er op verschillende locaties in Breda tentoonstellingen, voorstellingen, films, lezingen en vertellingen over Indische Verhalen van toen en nu te zien en te beleven.

Indonesië roept na de Tweede Wereldoorlog in 1945 de onafhankelijkheid uit met als gevolg dat Nederland en de door Indonesië uitgeroepen nieuwe republiek Indonesië in een strijd verwickeld raakt die tot eind 1949 duurt. Onder internationale druk erkent Nederland de onafhankelijkheid van Indonesië. Hierdoor raakt Nederland het grootste gedeelte van haar belangrijkste kolonie kwijt.

Alleen het westelijke gedeelte van Nieuw-Guinea blijft onder Nederlands bewind, echter het dekolonisatieproces is in gang gezet. Onder dreiging van een groots militair optreden en onder druk van Amerika en interventie door de VN erkent Nederland in 1962 haar verlies. Eind 1962 wordt Nieuw-Guinea overgedragen aan Indonesië.

In het stads brede programma staan onderwerpen als dekolonisatie, repatriëring, Nederlands Nieuw-Guinea en herdenken centraal. Makers van de tweede en derde generatie gaan op zoek naar het Indische verleden en hun eigen Indische identiteit. Wat speelde er in de kolonie Nederlands-Indië, wat gebeurde er na de dekolonisatie en hoe was de aankomst en het ontvangst in Nederland? Persoonlijke verhalen die invloed hebben op het heden worden getoond, voorgedragen en verteld.

In de Indische Verhalen tonen we niet alleen maar verhalen, maar is er ook ruimte om Indische verhalen op te halen. Voor Indische Nederlanders uit Breda en omgeving zijn er verschillende programma's waar zij hun eigen verhaal kunnen vertellen en hun persoonlijke objecten kunnen delen met het publiek. We besteden aandacht aan het Indisch zijn in Breda, aan de persoonlijke geschiedenissen van de stadsbewoners en hun families.

De Indische Verhalen worden mede mogelijk gemaakt door Chassé Theater en Cinema, Nieuwe Veste, Stadsarchief Breda, Podium Bloos, Stichting Arjati en Stedelijk Museum Breda.

3. Geplande activiteiten 2023

Hieronder volgt een overzicht van de vaste activiteiten van stichting Arjati. Mogelijk worden er gedurende het jaar nog aanvullende activiteiten georganiseerd.

3.a Herdenken

Op 4 mei 2023 zullen vrijwilligers van stichting Arjati tijdens de jaarlijkse 4 mei-herdenking in het Valkenberg een bloemstuk leggen bij monument “de vlucht”.

De vrijheidsmaaltijd op 5 mei wordt ook dit jaar weer georganiseerd. Hiervoor zal contact worden gezocht met de stichting 4en5 mei om deze activiteit ook op hun platform te registreren. De afgelopen jaren is deze activiteit goed bezocht en zijn er mooie gesprekken gevoerd. Ook dit jaar hoopt stichting Arjati hier weer een bijdrage aan te kunnen leveren.

Op 15 augustus 2023 zal in samenwerking met Egalazorg de jaarlijkse 15 Augustus Indië-Herdenking weer worden gehouden in de tuin van zorglocatie Raffy. Het is de bedoeling dat deze herdenking weer live gestreamd zal worden. De toegang is weer vrij voor iedereen. Onze burger herdenking zal weer worden ondersteund door militairen van o.a. Luchtmacht reserve en jong- en oud veteranen.

Het laatste weekend van oktober zal stichting Arjati een bloemstuk leggen bij de herdenking Bevrijding Breda, welke plaatsvindt bij het Pools ereveld aan de Ettensebaan.

Stichting Arjati zal vertegenwoordigd zijn bij diverse overlegplatformen zoals het overleg met lokale organisatoren van de 15 augustus herdenking. Dit overleg wordt geïnitieerd door de nationale 15 augustus herdenking. Daarnaast is stichting Arjati ook altijd aanwezig bij het symposium van de stichting 4en5 mei.

3.b Vaste projecten

Stichting Arjati zal ook dit jaar weer een expositie verzorgen in Huis van der Donck, de voormalige locatie van woonzorgcentrum Raffy.

De afgelopen jaren heeft stichting Arjati ook altijd deelgenomen aan de Maand van de Geschiedenis. Ook dit jaar is stichting Arjati voornemens om deel te nemen maar mogelijk dit jaar met een enkele activiteit. De andere jaren had stichting Arjati ieder weekend een activiteit maar wegens de bestuurswisseling en allerlei overige activiteiten wordt de deelname beperkt tot een activiteit.

In het kader van het 15-jarig bestaan in 2024 onderzoekt Stichting Arjati de mogelijkheid tot een cultureel festival.

3.c Educatie en overdracht

In het kader van educatie wil stichting Arjati een start maken met het ontwikkelen van lesbrieven en een leskist voor de bovenbouw (groep 7 en 8) van het basisonderwijs. Dit lesmateriaal kan tevens worden ingezet voor “museumschatjes”, de basisscholen die het Indisch Museum bezoeken.

Afhankelijk van het tempo en de ontwikkelingen van het lesmateriaal wordt het lesmateriaal ook nog uitgebreid en doorontwikkeld voor de doelgroep van het middelbaar onderwijs. De focus voor 2023 ligt op de bovenbouw van het basisonderwijs.

Het Indisch Museum is weer opengesteld voor bezoekers. Dit kan binnen de openingstijden of op afspraak. Op afspraak wordt vaak gewerkt i.v.m. groepen.

3.d Immaterieel en materieel erfgoed

Stichting Arjati streeft ernaar om in 2023 het collectiebeleid van het museum te reviseren en haar collectie opnieuw te inventariseren. Het doel hierbij is om alles opnieuw systematisch te registreren, te ordenen en te categoriseren. De collectie is in de loop der jaren enorm uitgebreid en inmiddels ligt er ook al genoeg opgeslagen.

3.e Organisatie

De huidige voorzitter, Magda Wallenburg, is gestopt en daarvoor in de plaats zijn er nieuwe vrijwilligers toegetreden tot het bestuur. Deze veranderingen vragen ook tijd en aandacht. Het komend jaar zal er dus ook de nodige tijd gaan zitten in het inwerken van het bestuur en het herzien van de taakverdeling.

4. Financiën

In dit hoofdstuk worden de financiële gegevens van stichting Arjati van 2022 toegelicht aan de hand van een winst- en verliesrekening en de balans.

4.a Winst- en verliesrekening

De winst- en verliesrekening van stichting Arjati van het jaar 2022 kent een aantal bijzondere posten. Hieronder volgt een toelichting op een aantal van die posten.

	Lasten
Vrijwilligerskosten	€ 1.458,86
Terug te betalen subsidie	€ 1.620,00
Internet	€ 122,45
Bankkosten	€ 231,30
Verzekeringen	€ 53,28
Notaris	€ 262,84
Licentie	€ 14,95
Bestuur	€ 381,09
OMD en MvdG	€ 926,16
Herdenking	€ 1.418,45
Donaties	€ 15,00
Project indo rock	€ 6.107,45
	<hr/> <hr/> € 12.611,83
	Baten
Donaties	€ 2.565,69
Subsidie	€ 2.000,00
Maand van de geschiedenis	€ 985,33
Indische salon	€ 362,00
Mobile pinapparaat	€ 87,51
Reserveringen	€ 2.437,04
Project Indorock	€ 1.291,86
	<hr/> <hr/> € 9.729,43

De post terug te betalen subsidie, is het gevolg van het annuleren van de herdenking 2021 vanwege Covid 19. De subsidie was al toegekend en overgemaakt in de hoop dat er in augustus versoepelingen zouden zijn.

Een andere bijzondere post zijn de vrijwilligerskosten, deze vallen dit jaar hoger uit. Voor een van de vrijwilligersbijeenkomsten werd er een toneelgezelschap uitgenodigd om de avond aan te kleden met een mooie boodschap. Daarnaast was het fijn dat we weer met zijn allen bijelkaar konden zijn.

In het bedrag voor de bestuurskosten zit ook het afscheidskado voor Magda in opgenomen

4.b Balans

Balans per 31 december 2022

Saldo bankstand 31 december 2021 € 2.753,82

Saldo bankstand 31 december 2022 € 2.279,56

Saldo spaarrekening 31 december 2021 €7.737,28

Saldo spaarrekening 31 december 2022 € 2.437,04

D. van Hoek

Voorzitter stichting Arjati